

Any VI

Núms. 6 i 7

Segona època

Juny i Juliol 1914

Scherzando...

REVISTA MESAL DE MÚSICA, LITERATURA I ART

::: Direcció i Administració :::

: Plaça del Vi, 11, pral. : Girona :

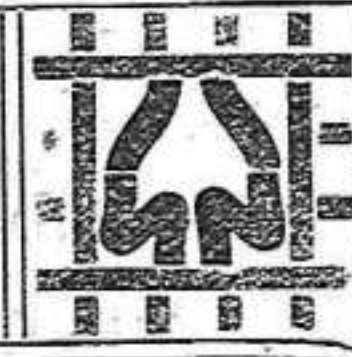
::: : Preus de Sotscripció ::: :

2 ptes. anyals : Nombre solt, 40 cts.

Dels articles firmats únicament ne responen llurs autors.-No's retornen els originals.

SECCIÓ MUSICAL

L'Orfeó Tarragoní

BIBLIOTECA PÚBLICA
GIRONA

NS p'au moltíssim poguer honorar nostra humil publicació, enlairant les gestes artístiques de les entitats que són nostres, ben nostres; car son manifestacions expiendentes de que en nostre poble hi es innada l'amor a l'art musical.

En nostra aparició nadiua, era l'*Orfeó Catalunya* qui ens donava ocasió per a una crònica tota plena d'entusiasme amb motiu de sa constitució, dedicant-li nostre primer nombre i nostre primer clixé, que tinguerem que repetir en el nombre 16 amb motiu de son primer concert a Girona, d'un èxit capdal.

El nombre 25 el poguerem dedicar a altra entitat de cantaires nomenada *Schola Orpheonica Gironina*. D'aquestes colles de conreuadors de la música la primera tingué la sort de creixer i fer via de tal manera que se'ns presentà en els nombres 7-8 de nostra segona època, madura ja per a l'art, que la portà al Congrés de Música sagrada de Barcelona a recullir els llorers d'una complerta consagració nacional.

Avui volem continuar nostra tasca de cronistes musicals presentant als llegidors de SCHERZANDO... unes curtes notes en honorança d'altra institució musical no meys meritoria de lloança que la que hem recordat ara de nostre Cassà de la Selva. Aquesta entitat musical se nomena *Orfeó Tarragoní* perque es constituïda per fills de la ciutat imperial de Catalunya nomenada *Tarraco*, i a Tarragona te'l lloc social.

Aquesta institució musical, que tant enlaira'l nom de Catalunya, no és pas desconeguda del tot dels llegidors de SCHERZANDO... perquè en el nombre 15, pàgina 7, de nostra segona època, li dedicàrem ja un esqueix musical; però sa nomenada creix tant cada dia, que és precís li dediquem una atenció corresponenta al crít que té dins el rotllo de l'art musical, no so's en

nostre terror català sinó en tota Espanya.

De lo que aquí en diguem, deduiran nostres llegidors quelcom de l'enlairat lloc que ocupa entre les entitats que al conreu d'un art seriós son dedicades a casa nostra.

De bones a primeres lo que més ens plau és començar a presentar la persona tota humil i amatenta d'un artista, quin caràcter ha endolcit el cultiu dels sòns musicals, ja que son tracte exquisit dona l'impresió de la delicadesa de son cor. Tal és el Director de l'*Orfeó Tarragoní*, en

Josep Gols

quines qualitats, aquí dalt nomenades, no vos fassin creure que sa figura quedi arraulida sots els influixos de les melodies ben declamades i de les armonies que arranca de les gorges dels seus dirigits, no; sino que qui el contempla batuta en mà, veu com se ageganta sa arrogant i estètica persona, a l'impuls dels batecs musicals que'ls autors, i ell mateix, ens han volgut transmetre per l'imperfecció de les partitures, arrencant-lo's-hi els secrets més íntims de l'art.

El seu breçol se balancejà, des de son naixement, en la petita vila dels Pallerosos, propera uns 6 o 8 kilometres de Tarragona, i es pot dir que'ls derrers retrucs del

mateix, s'apaivagaren dins dita vetusta ciutat, festonejada per murs ciclòpics i rica en museus rublerts de trovalles d'antiguitats fenícies i romanes.

Als sis anys el trovem a Madrid on començà l'estudi del solfeig. Als 10 anys tornà a Tarragona d'on no se n'ha mogut més fins avui, que té l'edat d'uns 44 anys. En 34 anys de vida tarragonina l'hem vist escolà de chor de la Catedral.

Al deixar la cota d'escolà entrà al seminari, en el que se li donà una bèca, a causa de sa bona veu de tiple, que conservà fins a l'any que devia entrar a filosofia; prou li recordem com la feia brillar.

Après que tingué'l llatí après, i no sentint-se cridat a completar sa carrera, sino atret al cultiu de la música solament, passà a ocupar lloc en l'escola de música de nostre senyor Mestre Mossèn Ramon Bonet, organista de la Catedral, qui havia ja educat a tres o quatre gernacions de músics o deixeb'es, 15 o 20 dels quals, ocupaven llocs preeminentes ja com a mestres o organistes de Catedrals o reials llocs, ja com a directors de bandes o liceus musicals.

Arribat Josep Gols al plé dels coneixements musicals, Mossèn Bonet li confià la direcció de sa capella musical que avui encara conserva.

Ha format part de Jurats a oposicions de Mestre de Capella en la Catedral de Tortosa, al costat del nostre senyor Mestre. Ha tingut premis en certàmens musicals, com en la *Mariana* de Lleida. Va guanyar en renyides oposicions la plaça de Professor de música de l'Escola Normal Superior de Mestres de Tarragona, quina plaça avui regeix amb la competència de tots regoneguda, i meresqué que la Junta de l'*Orfeó Tarragoní* se fixés en llurs mèrits i qualitats d'artista i caràcter per a conferir-li sa direcció que tants dies de gloria havia de donar a la primera entitat choral de Tarragona, portant-la al cimeral de l'art que fa que l'*Orfeó Tarragoní* ocupi un lloc preeminent entre les

institucions musicals que honoren a Catalunya.

Quelcom diguerem de l'inspiració i tècnica musical de Josep Gols, en esquitx que li dedicàrem en el nombre 15 de nostra revista, dalt nomenat; molt més ne podriem dir tant si el considerem com a compositor de música religiosa i profana (o no dedicada al temple), com si l'envisatgem com a virtuós o artista, com si el presentem com a director de capella i masses choral i orquestrals.

Com a compositor, cal sentir-li les obres que constàren en el catàleg de l'*Orfeó*; algunes de les quals no's poden executar sens que el públic les hi fassi repetir, tals són l'*Himne a la Senyera* i el *Fum, fum, fum*. Hi ha que sentir-les per a deixar-se corpendre.

No parlem ja de la seva seriosa i gentil *Barcnola*, ni de sa *Missa de Requiem*, editada en casa Alier, i altres composicions. Nosaltres que les hem sentides i assaborides, si be podem estudiar en elles el procés de sa evolució artística, des de sos començos fins al complement que avui gaudeix, en totes hi admirem una inspiració fresca i adequada al destí que cada peça ha de tenir.

Gols com a virtuós i artista, posseeix un domini sobre'l piano i orgue, i coneix els secrets dels caps de familia instrumentals, i els aparells fonètics o de la veu humana, cosa necessaria per a l'educació de la emissió dels sons dels seus orfeonistes, de quines gargamelles n'hi hem vist traure efectes, que no hem vist emitits semblants en altres entitats chorals. Tal fou l'impresió que'ns en emportàrem al sentir cantar a l'*Orfeó Tarragoní* la valenta i a l'ensemps delicada obra de Perez *En l'enterro d'un nin*.

Si examinem en Gols al director d'orquestra i masses chorals, li veiem que, sense ser extremadíssim en sos maneigs, amb tot s'ageganta sa figura, com hem dit més amunt, obsessionant als dirigits, als qui reté presos de la més petita indicació de sa batuta, en els finíssims detalls, aixís com

els entusiasma en els moments d'exaltada obsessió artística.

Tè Gols una ànima sensible, valenta, de artista.

Te rès més encare?

Si; li regoneixem un geni que no tots els directors tenen, i és el geni d'organitzador, de saber-se imposar als dirigits, fent-se estimar, d'alarer d'ells. Aquets tenen en ell una confiança plena per a deixar-se portar per son director, qui exerceix una autoritat tant artística com absoluta, sobre cadaú de sos choristes.

Se li poden aplicar a Gols les tres "P." que'l P. Otaño aplicava al director de l'Orfeó Catalunya, dalt nomenat, que és Mossen García, en un article publicat per SCHERZANDO... en els nombres 7 i 8 de l'any V.

Gols, com Millet i García, és pels seus orfeonistes, *Pastor, Præceptor, Prætor.*

Breu historial de l'Orfeó Tarragoní

Es una feina massa brava aquesta de condensar en tan poc espai com el de que disposem, per a fer una historia de la vida d'aquesta gloriosa institució choral, honra de Catalunya i gloria de Tarragona a un mateix temps.

L'Orfeó Tarragoní, si bé va presentar-se en públic l'any 1903, comandat per en Josep Sentís, que'l fundá, no passá de ser una bona temptativa del jove Sentís, qui en unió d'un estol d'amics de la seva edat — dels 15 als 17 anys tots ells — no tenien altre anhel que'l de la música com un esplai, o com un sport devotíssim els cants, pero sense capir, a ben segur, l'alta missió educativa-social a realitzar.

Quan l'Orfeó Tarragoní va formar-se plenament amb ses tres seccions de senyorettes, nois i homes, fou en 1906, que s'encarregà d'aquesta pesanta i laboriosa tasca el seu actual Mestre-director en Josep Gols, el seu més fort i fornit puntal.

D'allavors ensà comença, doncs, l'ascensió artística de l'Orfeó Tarragoní.

De bones a primeres hem de fer avinent que consta de *Socis Protectors*, entre'ls que s'hi ha constituída una Junta, quin amor a l'art mai defalleix, a la que está encarregada la tasca de repandir entre'ls tarragonins l'entusiasme envers dita entitat musical, i de buscar els mitjos per a aportar-li una material ajuca amb llurs quotes, que s'han imposat voluntariament. Aquets socis protectors no baixen de 150.

Tots els cantaires están nomenats *Socis actius*.

La secció de senyorettes fluctua entre 75 i 80. A fi de descarregar un poc de la fatiga que suposa el tenir d'educar en el solfeig i cant les tres seccions a'l mestre director, s'ha nomenat una professora de les senyorettes cantaires, recaient l'esculliment sobre la Srta. n'Antonia Quesada que posseeix titul de professora de música, obtingut després de seriosos estudis musicals fets a Barcelona. La constancia en son comès i la bona voluntat amb que exerceix dit càrreg fan que's tregui de llurs lliçons tot el profit desitjat.

La secció de nens, que fins avui quedava eclipsada per tan bella munió de senyorettes ha entrat, fa algun temps, dins un període d'organització que reporta ja a l'Orfeó un bon contingent de mainada, contant n'hi uns 25 o 30 ordinariament. Es son professor en Lleó Ferreté, jove molt entusiasta i bon músic.

Els demés cantaires, fins al nombre complet d'uns 150 de que's compona la massa total de l'Orfeó, son els homes que estan classificats en les seccions de tenors primers, tenors segons, barítors i baixos.

La secció de tenors primers, la vaig trovar brillant i potent, tal com era d'esperar de la diafanitat d'un cel blau, i ambient sanitos del clima de Tarragona, que no enterboleix les gargamelles amb ses boires ni amb dies núvol, que son comptats en aquella

part del Mediterrani, lo que dona homogeneïtat de timbre i pastositat dels sons musicals que emiteixen.

Aquesta secció d'homes està constantment baix la cura del mestre director, qui no'ls cedeix a cap altre professor. Amb tot, per cas de malaltia i passatgera absència, al nomenat jove Lleó Ferreté, se li donat el càrreg de subdirector.

Cada dia de la setmana s'assaja per cordes i els dimecres de tot l'any es té assaig general o de conjunt.

Concerts i Festes

El primer concert inaugural va tenir lloc el dia 7 de desembre de l'any 1906, en el Teatre Principal de Tarragona, produint una veritable revelació d'exquisidesa davant de l'auditori, format per les més distingides famílies de la ciutat.

Mes tard—i deixant sense numerar per lo nombrosos, els concerts artístics donats a la ciutat, ara en ocasió d'unes festes, suara en ocasió d'uns Congressos agrícoles, esperantistes, catalanistes i d'excursionisme, després dels anys en obsequi als seus socis protectors,—va tenir ocasió de combinar tres diferents concerts amb la Simfònica de Barcelona, que dirigeix el mestre Lamote de Grignon, cantant en el primer el poema idíllic *La nit de Nadal* del citat mestre (l'any 1910), i la grandiosa *Alelluia*, de Haëndel, i *Vida Gaditana*, de Schumann, en el segon, celebrat el dia 14 d'octubre de 1911.

El 20 de maig d'aquest any 1914, en ocasió d'una tercera visita de la Simfònica, va cantar l'Orfeó Tarragoní la grandiosa *Consagració del Graal* del *Parsifal*, de Wagner, obtenint, sots la direcció del mestre Lamote, un dels més rellevants i sonants èxits artístics, essent el mentat mestre director qui ho feu notar davant de propis i estranys.

L'Orfeó Tarragoní, prest de moltes altres festes íntimes que li han servit com de

ales per a volar per les regions pures de l'art i de la ciutadania més elevades i perfectes, han cantat per dues vegades, en la Seu tarragonina, la gegantesca *Missa del Papa Marcel·lo*, de Palestrina, en ocasió de celebrar la primera Missa de Pontifical el novell Arquebisbe i primat català, doctor Lopez Peláez, i en la mateixa Seu, per la Pasqua de Resurrecció darrera. Cal fer notar que avui, la mentada Missa, la canta l'Orfeó amb un domini i una senzillesa sorprendedores.

Excursions

A l'escampar-se l'anomenada i el prestigi de tan notable massa choral, ben prest les principals poblacions veïnes sol·licitaren el concurs de l'Orfeó en els senyalats actes culturals i artístics que celebraven.

La primera sortida fou a la ciutat de Reus, en ocasió d'uns Jocs Florals; essent tan grós l'èxit conseguit, que al cap d'un any hi torná, a prec dels més entusiastes filarmònics reusencs.

En diferents èpoques i en ocasió de distints moments, ha realitzat excursions artístiques a Torradembarra (2 cops), a Vendrell, a l'Arbós del Panadés, a Cambrils, a Montblanc, al Monastir de Poblet, ont hi cantà, davant del seu meravellós altar major, la grandiosa *Missa del Papa Marcel·lo* de Palestrina, i a Valls; però aon l'Orfeó va deixar el seu nom ben alt i ben triomfant, fou a Barcelona, en el Palau de la Música Catalana, essent President en Josep Ventosa i Marqués, a qui es deu l'esforçada i victoriosa empresa.

Aixó succeïa al 22 de maig de 1910, i fresc a la memoria de tots està'l chor de lloances amb que la crítica musical barcelonina saludà a la que va reputar la segona entitat cantaire de Catalunya.

El cop de gènit formidable'l va donar l'Orfeó Tarragoní, en abril de 1912, essent president D. Manuel Font, qui continúa de-

sempenyant aquest alt càrreg a satisfacció de tots, amb l'anada a Madrid.

Fou el primer Orfeó de Catalunya que feia oir els seus cants d'amor i de catalanitat a la capital de l'Espanya oficial. Va donar tres grans concerts; dos al clàssic Teatre Espanyol, en presència de SS. MM. els reis, l'un, i l'altre al Gran Teatre, davant de l'infanta Isabel, i que resultaren esser tres aconeixements inesborrables per a tan prestigiosa com cultíssima massa de cantaires.

La premsa de Madrid, durant l'estada allí, prodigà justes i merescudes lloances a l'Orfeó i al seu mestre en Josep Gols, sintetitzant aquets elogis i el sentir general de la vila i cort, oferint l'Ajuntament madrileny un grandíós banquet en els Viveros de la Villa a l'Orfeó en pès i que resultà un homenatge veritablement digne de tots els fills de la capital madrilenya.

Unes setmanes després hi anava l'Orfeó Catalá.

Tot just aquets dies de Sant Pere, van encara plenes les planes dels més importants diaris, d'altra magnífica i esplendent excursió artística de l'Orfeó Tarragoní a Borges d'Urgell i a Lleida, de quina excursió podriem aduir-ne judicis crítics molt fallaguers, pels quins provarem altre cop que sa vida artística va endavant sempre i de creixent en creixent.

Aixís és que ja té feta contracta per a altra excursió a les terres llunyanes de Galícia, doncs no fa molts dies rebé proposicions del Municipi de Vigo per a realitzar a la tardor del present any una *tournée* artística per aquelles terres, començant per dita ciutat.

Dita *tournée* tindrà son complement en la ciutat de Lisboa de Portugal.

Per a termenar. L'Orfeó Tarragoní és una entitat gloriosa i triomfanta. Per a ella no hi ha rès invencible ja. Te l'ànima romana que li llegà la seva immortal Ciutat, i el gust àtic que li deixàren els heléns.

Ha dit sempre: volguer és poguer, i per ara ha pogut esser-ho tot.

Poques entitats artístiques, no ja de Catalunya, sinó d'Espanya i de fóra, han ascendit a un nivell tan alt i s'han consolidat tan fortament en el breu transcurs de vuit anys, que han sigut anys de prova i de nequitesa espiritual, com l'Orfeó Tarragoní.

Repertori musical

Per a homes

La Bandera, *Morera*. — Els Pescadors, *Clavé*. — La Marsellesa, *Clavé*. — Cançó de nois, *Grieg*. — Brindis del Rhin, *Mendelsshon*. — Montanyes del Canigó, *Morera*. — L'emigrant, *Vives*. — Plany, *Morera*.

Per a noies

Diumenge, *Dalcroze*. — La Verge breçant, *César Frank*. — Pregaria a la Verge del Remei, *Millet*. — Cançó de filadores (amb orquesta) *Wagner*.

A veus mixtes

Divendres sant, *Nicolau*. — La verema, *Lassus*. — En l'enterro d'un nin, *Perez*. — La gata i en Belitre, *Fujol*. — Els tres tambors, *Lambert*. — Somni de Primavera, *Mendelsshon*. — La pastoreta, *Candi*. — ¡Oh, quin bon eco!, *Lassus*. — Barcarola, *Gols*. — Fum, fum, fum, *Gols*. — La viudeta, *Gols*. — Himne a la senyera, *Gols*. — Sota de l'olm, *Morera*. — L'hereu Riera, *Cumella*. — L'aucellada, *Janequin*. — La porqueirola, *Sancho Marraco*. — El rossinyol, *Mas i Serracant*. — Primavera eterna, *Morera*. — Cançó del borratxo, *Cogul*. — Comte L'Arnau, *Morera*. — Los segadors, *Morera*. — La mort de l'Escolá, *Nicolau*. — La Mare de Déu, *Nicolau*. — El Mariner, *Sentis*. — Amorosa, *Cogul*. — Vols dir-me amor, *Llowland*. — Cançó de de Nadal, *Romeu*. — Les campanes de Nadal, *J. B. Comas*. — Mar endins, *Rué*. — Missa del Papa Marcel·lo, *Palestrina*. — Salve Regina, *Victoria*. — Jesu Dulcis, *Victoria*.

A veus mixtes i orquestra

Parcival, Consagració (primer acte, segon quadre), *Wagner*.— Cant dels romeus (Tannhäuser), *Wagner*.— Marxa del Tannhäuser, *Wagner*.— Gratias Agimus, *Bach*.— 4 motets, *Bach*.— Aleluya, *Hændel*.— Ave verum, *Mozart*.— Vida gitana, *Schuman*.— Patria nova, *Grieg*.— La nit de Nadal, *Lamote de Grignon*.

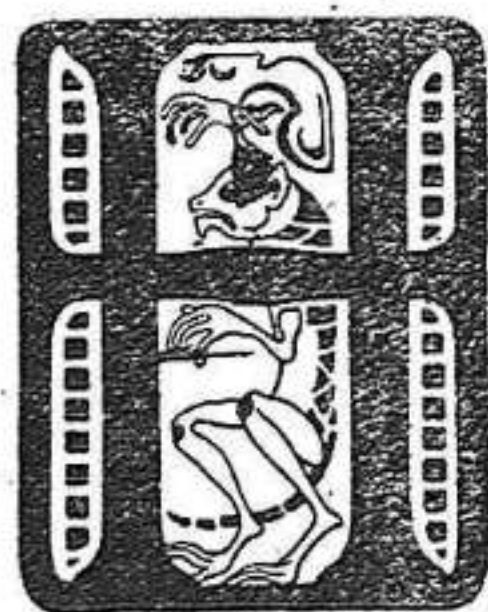
Tal és a grans gambades, el breu històric de la vida artística de la primera entitat musical de Tarragona, sense citar detalls ni altres aspectes interns mereixedors tots de lloança i de nostres més corals aplaudiments.

MIQUEL RUÉ, PVRE.

Girona, 6 de juliol de 1914

: L'Orfeó Català : A Paris i London

Impresions

EM de parlar de l'Orfeó Català, però, és tan gran la seva obra i és tan insignificant el nostre esperit crític, que tenim por de que relativament a la desproporció entre la magnitud i l'unitat que deu medir-la, hi hagi ferma dissonància entre la realitat de sér i el nostre criteri.

Considerin-se les nostres apreciacions com l'exposició sintètica del concepte que'ns ha merescut la marxa triomfal de l'Orfeó a terres estranyes, concepte un xic afavorit potser, en la expressió. per la força emotiva, potser poc avalorat en la significació, en virtut de l'insuficiència.

Som catalans i l'Orfeó és català; sabem sentir, i l'obra de la cèlebre entitat choral és obra de sentiment. No cal sorprendre's doncs de trobar en aquestes notes més sentiment que tècnica.

Els que no'n tenim prou amb la nostre vida i sentim la necessitat de viure les manifestacions d'altres vides, ens interessem fortament en les alegries i tristesses d'aquells que'ns atrauen l'atenció. I quan la vida que'ns interessa es d'ordre superior, quan es una vida col·lectiva, sembla que les seves emocions plaients o doloroses es continuïn en l'ànima pròpia, quina's complau altrement en fer-li avinentes a n'aquella la seva gestació efectiva.

No es d'estranyar que nosaltres que vivim les coses catalanes, que gosem el seu esplaïament i plorem les seves sotregades; que nosaltres que veiem continuada nostre vida en la vida d'aquest poble que's mou amb fe envers un ideal suprem i que amb fermesa avança; que nosaltres que som catalans, ens trobessim curulls de goig a l'escollar en la quietut de les hores serenes de la nit, portats pels vents del nord, els aplaudiments que consagraven a París i London, el triomf de l'Orfeó Català.

I el nostre esperit, extasiat, fugint de miserioses preocupacions, s'enlairaba a les regions puríssimes de l'ideal i's trobava embargat per una hermosa visió. . . . En aquesta visió distingia les altes serres que serveixen de coixí a la regió que te banyats sos peus pel mar llatí, i sentia naixer de l'harmonia que regnava arreu, unes típiques cançons, aspres i aixutes com la terra dels vinyals, però amb un fons tan dolç com el suc melós que del cor d'aquelles terres arrenquen els raïms. I ovirava després, bona gent de dors colrat pel bes del sol en les hores fatigoses de treball, escoltar encisa ia les sentides cançons del Pirineu i donals-hi vida real tot cantucejant-les amorosament. Més tant veia com les cançons de la terra alta eran dutes, agermanades amb els remors de les aigües que devallan de la serra, cap a la terra baixa, cap a la costa, ont el ritme melancoliós del mar, al desfer un poc la seva aspritud, les tornava potser més candencioses. I tota la regió que reposa son front al Pirineu i deixa amanyagar els seus peus per les aigües mediterrànies, esclatava per fi en cançons que deien son sentir, esclatava en cançons que definien característicament el seu estat anímic. . . . I veia més, encara, el nostre esperit extasiat, en la quietut de la nit serena. . . . veia estremir-se tota l'ànima que informava a n'aquella regió, que no sabia resignar-se a ser presonera dintre unes fronteres convencionals, que glatía amb ansies d'expandir-se més i més. . . . i tot d'una contemplava a un jove que comprenent-la bé l'àni-

ma catalana i posseint un esperit que sabia viure intensament la vida col·lectiva, començava a aplegar altres vides que sentir i cantaven sons sentir, començava a constituir una agrupació coral que, arreplegant els cants de la terra, interpretant-los exquisidament i donant-los-hi l'expressió més genuïnament catalana, anava engrandint-se, afermant-se, fins esdevenir l'entitat musical que ha dut més enllà de les fronteres els anhels de l'ànima del nostre poble, admirablement reflexats en les sentides cançons que magistralment interpreta. . . . I aquell jove's deia Millet i l'entitat coral es nomeuava Orfeó Català.

Ensemps fóra de Catalunya s'extenia'l fals concepte de que'ls catalans erem gent interessada, egoísta i materialitzada, en un reconet humil de la Ciutat Comptal se feia art, se feia vida espiritual. I aquesta vida, que enfondint ses arrels en la gran urbs, s'expandia contínuament fins arribar avui a trascendir a les dugues capitals més notables del món, ha desvirtuat el trist concepte aquell, dient ben alt, que un poble que sent fonament l'art i en una de les seves més altes manifestacions, la música, —que segons diu Plató en son llibre Lleis, toca directament a la noblesa de l'ànima—es poble que necessàriament té de posseir exhuberant idealitat, és poble en quina psiquis no hi caben les esmentades qualitats equivocadament o insidiosament atribuïdes.

Desvirtuant migrats conceptes referents a la personalitat de Catalunya, l'Orfeó ha fet obra eminentment patriòtica.

Tot quan significa harmonia té la virtualitat d'allunyar de nosaltres lo que diu dissonancia. D'aquí per cert l'influencia de la música en atemperar el nostre esperit quan aquet està anormalitzat per l'exaltació d'algun sentiment. Un pas-doble marcial dona coratge a l'ànima decaiguda quina enteresa ha desfet el temor; una sentida cançó popular apaga l'odi esdevingut en un moment de desequilibri moral; una Rapsodia de Liszt retorna a poètica ideatització el pensament prosaic; la música de Wagner infundint-nos un sentiment de lo gran, de lo meravellós, omple d'anhels de vida a l'ànima que's volia suïcidar. . . .

L'Orfeó Català, acoplant unes dotzenes de voluntats, les agermanà fent glatir a l'unísson els motius que les informaven. Aquesta germanor conquerí altres voluntats aimadores de to-

ta obra artística que aferma llaços socials i depura l'ànima col·lectiva. I a l'anar a París i London ha conquerit avui per a ell i per a Catalunya, una forta simpatia, al demostrar a altres races que l'ànima dels pobles no sempre está influïda per sentiments d'ambició o d'odis que duen als homes a la lluita, sino que moltes vegades ho está per altres d'amor que tendeixen a la fraternitat i a la pau.

L'Orfeó ha fet també tasca positivament social.

De la feina educativa de l'Orfeó, cal parlar-ne? El gran filòsof esmentat, Plató, deia ja en l'antigor que la Gimnasia era l'educació del cos i la Música de l'ànima. I encara que en el concepte de Música hi enclouien la Poesia, abdues son formes tant exquisides d'expressió del pensar i del sentir, que necessàriament per a poguer-se manifestar amb elles, per lo elevades que són, exigeixen enlairació d'idees i de sentiments. Poc a poc la música dóna un fons de delicadesa a l'ànima. A l'afermar el gust estètic, fa neixer una costum de selecció. I la voluntat que sols troba en els motius, gust per lo bell, per lo gran, no sab ni pot resoldre's en vici, en dolenteria, que són l'expressió de lo lleig, de lo mesquí.

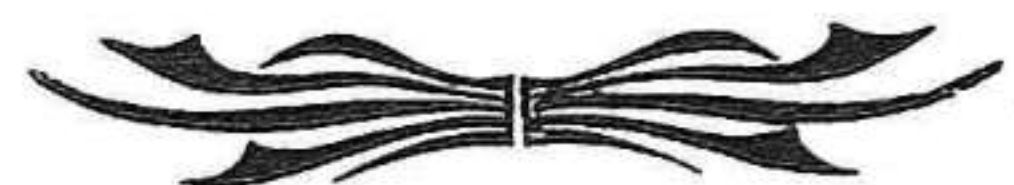
I l'Orfeó ha educat al poble, i no solzament al de la gran urbs, sino al de tot Catalunya, ja que l'imitació, que es una qualitat dels homes i de les col·lectivitats, ha fet que rebrotés en altres entitats corals pletòriques d'entusiasme en moltes de les nostres ciutats.

L'obra educativa de l'Orfeó es evident.

I fem punt final felicitant a l'Orfeó i a n'en Millet i felicitant-nos.

Des d'ara quan a París i a London parlin d'art, parlin de música, recordaran un Orfeó Català, recordaran un Millet, i pensaran en Catalunya. I nosaltres, quan fem esment davant dels estranys de les nostres coses podrém dir amb noble orgull que som d'un poble que té un Orfeó notabilíssim, que som d'un poble que té un Millet.

G.

“Goyescas”

Enric Granados

UN dels meus amics, un jove músic, deixeble d'en Granados, me parlava sempre del seu mestre amb el xaradorós entusiasme d'un convençut.

Les paraules ecomiàstiques de l'amic, confortades per les impressions que'm produí l'audició d'un concert donat a Lleida, en les festes de Maig, pels seus dos fills Viñas i Granados, feren que tingués fe en la obra del darrer i que's mantingués viva en mi l'esperança d'un triomf definitiu.

I aquesta fe no era malaguanyada, ni les esperances han sortit fallides.

Avui llegeixo en la rel·lació d'obres que deuen estrenar-se a la *Gran Opera de Paris*, en la propvinenta temporada, l'opera *Goyescas* de'n Granados.

El sol fet d'haver sigut acceptada per l'eminent Director del Gran teatre líric francès, Mr. Rouchete, l'opera de nostre il·lustre músic, constitueix en sí un gran èxit. Diu, per de prompte, l'existència d'una partitura meritíssima justapreuada pel judici crític fortament restringit de l'esmentat Director. Altrement demostra que la nostra

música pot alternar honrosament en un dels millors teatres del món, amb la música alemanya, italiana i francesa. I als optimistes, als que creiem en la persistent i continuada evolució de les coses envers la perfecció, ens diu, també que l'esperit de les nacionalitats ibèriques renaix i entra de ple a la vida exuberant de les nacions modernes.

Esperem frisosos la diada de l'estrena per a rebre la confirmació de l'èxit definitiu que ja augurem des d'ara i que inscriurà el nom d'en Granados en la llista dels millors compositors mundials.

X.

La festa del ritme

:: i de la dansa ::

EL dia 3 del present més de Juliol, celebrà a Barcelona, l'Institut Català de Gimnàstica Rítmica i de la dansa. Ja coneixem nosaltres i hem alabat prou vegades

la labor pacientíssima que hi ve fent en el Institut el benemèrit Joan Llongueras ajudat pels demés mestres auxiliars, com també l'altíssim valor que, entre la pedagogia en general, però principalment en la musical de la Gimnàstica Rítmica. La darrera festa del Ritme fou una confirmació més del criteri exposat, una nova demostració de la labor constant i insistent.

Tingué lloc la festa al Palau de la Música Catalana, l'hemicicle del qual, ont devien donar-se les demostracions i estudis, estava bellament adornat al natural en forma de jardí clàssic, amb les seves arcades de verd retallat, amb unes graonades blanquinoses i unes parets de fullatge destacant del fons, damunt d'un cel blavíssim de nit serena. La direcció d'aquet discretíssim de-

corat com la dels trajos dels que després parlarem, fou confiada al depurat artista Jaume Llongueras.

La primera part de la festa fou dedicada a l'estudi de la Gimnàstica Rítmica, en aquesta única forma que pot presentar-se, que és en forma de lliçó, de classe. Amb una serie de deu grupus, com els que'ns donà en sa darrera demostració a Girona, si bé sempre amb nous exercicis que desvetllin l'atenció de l'alumne, anà exposant tot el desenrotllament del mètode, demostrant al mateix temps que'l seu altíssim valor pedagògic per al desenrotllament i concentració de l'atenció i el domini de la voluntat, la part principalíssima que la música hi pren, i com el sentit del ritme s'incorpora en el deixeble donant-li un coneixement musical difícil i gairebé podriem dir impossible d'obtenir de cap altra manera. No cal dir que la senzillesa i amenitat en la forma d'ensenyar del mestre Llongueras, i el valor en síntesi de cada estudi o demostració, complagué en gran manera al sel'lecte i nombrós públic que omplia la sala i coronava amb aplausos la labor del mestre.

Fou la segona part destinada a la presentació d'unes quantes cançons amb gestes, aquesta incomparable maravella infantil d'en Jacques Dalcroze, difícil de trovar parió. Són les cançons amb gestes donades solzament per a goig i alegria dels infants, aixis com els hem vist tantes vegades pels carrers fent sardanes i representant mímicament les seves cançons. Ells es llencen plens de joia an aquesta alegria del viure, del saltar, del dançar, del cantar, com si ningú més els mirés, com si ho fessin solzament per a esplai del seu humor, i mentrestant van insinuant-se juntament amb la Gimnàstica Rítmica, en una comprensió de l'expressió musical i en una preparació a l'estudi de la dança.

Les cançons, ensenyades d'aquesta: fairsó tan deliciosa que sab fer-ho el mestre Llongueras, foren cantades i interpretades

admirablement per una serie de nens i nenes que vestien unes senzilles túniques fins a genolls, bracets nusos i descalços els peus, demunt la verda catifa que, com a prat suau, cobria'l sòl de l'escena.

Les cançons dançades foren: *La Ronda de la Jardineria*, *La Ronda de les Estacions florides* i *Volem dançar*, d'E. Jaques Dalcroze, i *Lo que canten els aucells*, de Joan Llongueras, la que demostrà palesament com aquest coneix aquest secret infantil d'omplir de joia als infants amb cançons apropiades. Totes elles foren aplaudidíssimes.

La darrera part de la festa serví per a presentar uns quants assaigs d'interpretacions musicals de grans mestres fetes durant el curs que allavors finia. Ja coneixiem nosaltres varies de les interpretacions donades, que ho foren també aquí a Girona, però les petites refinacions que hi va trovant el mestre, hi donen cada vegada un més just valor, siguent sempre una novitat la seva bellesa. Les alumnes anaven habillades senzillament amb unes esquisides túniques fins a genoll, d'uns colors discretíssims que'ls hi donaven una bellesa he'ènica incomparable.

Ja no cal exultar la delicia d'aquell *Scherz*, de Beethoven, ni de l'*Andante*, de Bach, ni de la *Fuga*, de Händel, ni del *Preludi*, de Chopin, ni de la delicia de na Maria de les Neus Gari, en *El Convent*, de Borodine, vestint llarga túnica blanca i secundada aquesta vegada per varies de les altres deixebles; però cal parlar de la principal novitat d'aquesta festa, que foren *Les ballades de Lormont* de Cèsar Frank cantades per les noies de l'Orfeó Català i dançades per les deixebles de l'Institut.

Qui hagi sentit mai *Les ballades de Lormont*, cantades per la secció de noies del Orfeó Català, coneix ja part de la seva gran bellesa, però hi falta el veritable complement: les verdaderes ballades. Aqueixes les feren les deixebles de l'Institut amb una gentilesa, amb una gracia, amb una lleu-

geresa, amb una ingenuïtat que entusiasma al públic bojament, i amb la mateixa vivesa amb que ho sentien les deixebles, acabaren per sentir-ho els espectadors que no pararen d'aplaudir fins a obtenir la seva repetició, premiant després amb flors, rams i presentalles la meritíssima labor de mestres i deixebles.

Queda ben constatat amb aquesta festa, lo molt que pot esperar-se de l'Institut Català de Gimnàstica Rítmica i del mètode perfectíssim d'educació pel ritme, del professor Jacques Dalcroze, com també'l gran interès que va prenent la novella educació, per lo molt selecte i nutrida que fou la concurrència.

Nosaltres que des d'aquí anem seguint amb amor el camí emprès pel mestre Llongueras, ens complavem una vegada més en felicitar-lo coralment, aixís com també als demés professors i alumnes per els nous èxits obtinguts.

N.

Festa major de Sabadell

Comissió de Festeigs

Gran Concurs d'Orfeons

QUEST CONCURS tindrà lloc a la ciutat de Sabadell el dia 2 d'Agost de 1914, segon de la Festa Major, a les 11 del matí en el Teatre que oportunament es senyalarà. Es llur finalitat, establir una relació entre'ls Orfeons de Catalunya i estimular-los a que continúin per mig de l'estudi, a l'enaltiment de la música i de la poesia, fent-les arribar encara més al cor del poble.

Premis a satisfer seguidament de cel·le-

brat el concurs:—Primer 2.000 pessetes.—Segon, 800 pessetes.—Tercer, 400 pessetes, que's concediran per ordre de valiment en conjunt, als Orfeons que ademés de cumplir les demés condicions que més avall es fixen, donguin mellor interpretació i justesa les següents composicions:

I. *La mort del escolá*, del Mtre. A. Nicolau. II. *Una obra a lliure elecció dels concursants*.

L'Orfeó guanyador del primer premi, té l'obligació de donar gratuïtament un concert, a les 9 de la nit del mateix dia i en el mateix Teatre, en el que hi alternarà la Banda Municipal d'aquesta ciutat.

Formen el Jurat Calificador els senyors En Enric Morera, President; En Lluís Millet, En Lamotte de Grignon, En Eusebi Deniel i En Josep Masllovet, Vocals. El fall serà inapelable.

Condicions d'inscripció: Per a que pugui celebrar-se el CONCURS, es precis que quan menys s'inscriguin cinc Orfeons.

L'inscripció pod fer-se personalment o per escrit fins el dia 15 de Juliol prop-vinent, dirigint-se al senyor Secretari d'aquesta Comissió, Plaça Major 25, abonant setanta cinc pessetes per drets.

Els inscrits deuràn presentar-se a les 9 del matí del dia del CONCURS en la Plaça Pi i Margall, enfront de les Cases Consistorials, a fi de cantar en conjunt *Patria nova* de Grieg, acompanyats de les Bandes de Música i baix la direcció del Mtre. Lamotte de Grignon; dirigint-se acte seguit al lloc del CONCURS.

Cada Orfeó concursant tindrà dret a 15 entrades gratuïtes.

Es prega als Orfeons assisteixin amb llur senyera.—Sabadell, Juny de 1914.

Per la Comissió, el President Honorari: l'Arcaide, F. Griera i Dulcet.—El President, Josep G. rrmà.—El Secretari, Altura.

NOVES

Per a la pròxima temporada, se prepara una gran reforma en una de les orquestres d'aquesta província que se preté siga la primera en son

genre. No estem autoritzats per a donar noms, però sí sabem que això ocasionarà contrarietats an alguns dels professors que molt bé podria donar-se el cas que d'aquesta divisió, se creés una nova entitat en competència.

D'això'n surt guanyant l'Art i per això devem felicitar-nos per l'activitat desplegada entre els nostres músics.

—=—

Ha entrat a formar part de nostre redacció l'escriptor i notable catedràtic de Ciències de la Normal, en Joan Gomis.

—=—

El casino «La Constància», de Sant Feliu de Guixols, ha contractat per a la pròxima festa major a l'orquestra «Escalas», de Barcelona. És realment sensible que aquestes societats dispensin tan poca protecció a les nostres orquestres, majorment quant moltes d'elles estan organitzades de manera que poden complir dignament son comès, tal vegada millor que algunes orquestres de Barcelona, que a cada compromís hi veiem variats la majoria dels professors. Nosaltres som amants dels nostres músics i per això censurem a totes les societats que contracten orquestres forasteres.

—=—

Els nous magatzems de Música Sobrequés & Reitzg, han sigut objecte de notables reformes. El projecte es obra de'n Narcís Massó, que ha merescut les alabances de totes les persones de bon gust; se distingeix per la senzillesa dintre son genre modern. Aquesta reforma en els nous locals, mereix nostra felicitació per contar en la nostra provincia, una casa de música única montada i posada al nivell de les primeres de Barcelona.

—=—

Són molts els socis d'«Athenea» que están queixosos per els pocs actes musicals que en aquella culta entitat se celebren.

Realment es lamentable que tots els fondos que's recauden s'inverteixen en exposicions, deixant oblidades les sessions musicals, objecte primordial per a el qual se creá l'entitat. Cridem l'atenció al vocal de la música'n Juncá per a que una vegada imposi son criteri i no oblidi que són moltes les exposicions celebrades i molt comptats els concerts celebrats.

—=—

En la vinenta temporada d'hivern en el Gran Teatre del Liceu, de Barcelona, s'hi represen-

taran òperes de Ricard Wagner i de Ricard Straus, quals noms per sí sols ja son garantia de triomfs. Però de lo que no sabem avenir-nos es que en el repertori s'hi hagi intercalat, per a honorar a la música espanyola, l'insipida i rebregada sarçuela *Marina*. Amb poques audicions que en el magnífic coliseu barceloní's donguin d'obres d'aquesta categoria creiem que pod desaparèixer totalment l'importància que'l susdit Teatre frueix en el món musical. Encara l'empresa hi es a temps, i si consegueix eliminar del cartell la sarçuela de referència rebrà l'agraïment de tots els qui ens preocupem de l'alt art.

—=—

Per l'orquestra «Montgrins» de Torroella, sentirem la sardana premiada al certamen de Palamós, «Aplec de Sant Martí».

Aquesta obra bellament armonitzada, está basada sobre un cant popular i el mestre Juncá, ha brodat la melodia amb un treball concient, fent-se mereixedor del premi que sens dubte li concediren els notables mestres que formaven el tribunal.

—=—

Ha sortit per a Tarragona i Lleida aont hi passarà la temporada d'estiu, el Mestre Rué, Prepara també la temporada estival a Blanes, el Mestre Roquet.

—=—

Per a el proper 18 de juliol, s'anuncien els exàmens de fi de curs a l'Academia Municipal de Música. A l'efecte, han sigut invitats l'Excelentíssim Ajuntament, Junta local, professors, premsa i nombrós públic.

—=—

L'orquestra «La Rebrotada» d'Arbucies, que acertadament dirigeix en Enric Guasc, ha rebut moltes felicitacions per l'èxit obtingut a Terrassa a quina població ha donat varies audicions de sardanes durant els dies de la prop-passada festa major.

—=—

El mestre i col·laborador nostre en Joan B. Espadaler, acaba de compondre una sardana que estrenà amb gran èxit «La Selvatana», de Cassà de la Selva.

Per referències sabem qu'es una composició destrament armonitzada.

—=—

L'Ajuntament de Lleida vota una subvenció de 500 pessetes per a obsequiar a l'«Orfeo Ta-

rragoní» amb motiu de sa última visita a aquella Ciutat, la meritoria entitat tarragonina.

—=—

L'Orfeó Català, prepara un gran concert al Palau de la Música Catalana amb la cooperació de l'eminenta Barrientos i el virtuós Manén. El programa serà el mateix que s'executà a Londres.

—=—

L'orquestra «Muxins» de Sabadell, donà un concert als salons del Centre Republicà d'aquesta Ciutat. Sincerament hem d'observar que no ens convenceren pas del tot, es nota força desigualtat en l'afinació entre la fusta i metall, defecte que creiem podrien modificar tractant-se de professors tant respectables com són els que componen l'orquestra de referencia.

—=—

El nostre Ajuntament en una de les sessions passades acordà posar a concurs el funcionament del Teatre Principal per a les temporades de fires d'Octubre, festes de Nadal i Pasqües. S'exigeix que per fires actuï una companyia d'òpera o opereta. Com que no precisa quin dels dos genres ha de tenir preferència al concurs, ja podem presumir que algún espavilat—que mai ne falten—s'atindrà a la segona base i'ns proporcionarà una companyia que rosi en escena Marina, Madgiars, etz, etz., i també obres d'aquest repertori antiquat que són operetes. Això es conseqüència de l'acord de l'Ajuntament, mal fonamentat propi d'un complet desconeixement en assumptes teatrals.

—=—

Durant els dies de la festa major de Palamós s'han executat per distintes orquestres la friolera de 45 sardanes o sien :

De'n Bou, 9; de'n Segura, 5; de'n Garreta, 3; de'n Serra, 3; de'n Vilaró, 3; de'n Vallespi, 2; de'n Saderra, 2; de'n Soler, 2; de'n Casanovas, 2; de'n Gratacós, 2; de'n Vicens, 2; de'n Peric, 1; de'n Marc, 1; de'n Balcells, 1; de'n Blanc, 1; de'n Reig, 1; de'n Ferrer, 1; de'n Casadevall, 1; de'n Mercader, 1; de'n Juncà, 1 (premiada).

—=—

De retorn de París i Londres i de pas per a Barcelona, se deturà breus moments el tren que conduïa al benemèrit *Orfeó Català*. Nombroses representacions acudiren a rendir just homenatge a la notable entitat veient-hi als andens de l'estació al concejal Solà, en nom de

l'Ajuntament, Director de l'Academia Municipal de Música; Escolania del Mercadal, amb son Mtre. Mossèn Roquet; nombrosos socis del Centre Catalanista; Mtre, Juncà; Moner, per el «Diari de Girona»; Rahola, per el «Dia Gráfico» i «El Autonomista»; Grahit, per «La Vanguardia»; Gimbernà, per «El Nrte»; Joan Gomis, per SCHERZANDO .. i nombrós públic, que no'ns permet recordar tots els noms. Al arrencar el tren, una xardorosa ovació se tributava a l'entitat i amb visques a l'*Orfeó* i a Catalunya despedirem als expedicionaris boi celebrant els èxits conquerits en llunyanes terres.

—=—

El dia 2 del corrent més de Juliol va cantar solemnement la seva primera missa a l'iglesia de les Adoratrius d'aquesta ciutat, el nostre bon amic i notable músic gregorianista mossèn Joan Perramón i Oliva.

La festa tingué una gran solemnitat, cantant la capella de la Catedral, dirigida pel Mtre. Rué amb molta afinació i sentiment, la notabilíssima missa «Pontificalis secunda» den Perosi. La Capella interpretà després, varis motets i un solemne *Te-Deum* a fi de l'acte de besamans.

Predicà un notable sermó d'art i pietat el germà del celebrant, Dr. Francisco de P. Perramón.

Se celebrà després un esplendí *lunch* al *Hotel peninsular*, ont se reuniren amb la familia del celebrant, gran número d'amics allegats, terminat la festa amb eloqüents paraules d'enhorabona i felicitació al nou prebere, que digueren el Sr. Rector de Perelana mossèn Rodó, l'Agustí Burgas, en Lluís G. Pla, i els Dr. Don Trigás, Bordas, Pere Iglesias, Anselm Herránz i Joan Tussell.

Felicitem molt choralment al nostre bon amic i a la seva distingida familia, per tant felíç aconteixement.

—=—

La popular revista il·lustrada catalana «Il·lustració Catalana» ha publicat un notabilíssim número extraordinari dedicat al gloriosíssim viatge de l'«Orfeó Català» a París i Londres.

El text és format per una afectuosa i entusiàstica adreça a l'Orfeó i als seus mestres a la Barrientos, en Manén, a la nena Madriguera, a la cobla de Perelada i al seu mestre Serra.

Segueix un brillant article cantant la victòria de la nostra primera entitat choral, i segueixen cròniques de l'excursió i dels judicis d'alguns diaris de París i londinencs;

La part gràfica és un dels millors records

que 's poden conservar de l'expedició, per l'abundancia d'escenes i llocs que visitá l'Orfeó.

No hi manca tom poc un afectuós record a la senyoreta Tort, morta a Londres.

Es un número veritablement digne de la notable revista i de l'Orfeó.

Quant retornava a Barcelona després d'una profitosa temporada a Portugal, el nostre dilecte amic, el notable mestre En Sebastiá Rafart, trobá malalt inesperadament al seu fill Antoni, jove tot-just entrat als set anys. Tan greu era la repentina malura, que foren inútils tots els remeis, que morí deixant envolcallats en el més gran desconsol als seus pares, destruïnt de soca-arrel la seva major ilusió i esperança.

Rebin 'l nostres amics volguts, els esposos Rafart, nostre més sentit condol boi desitjant gran resignació no dubtant que nosaltres compartim amb ells la pèrdua irreparable.

Se troba entre nosaltres de retorn de Terrassa ont estudiava, al costat del Mestre Llongueras, els precediments ritmics den Dalcroze, el nostre benvolgut amic i notable col·laborador de «SCHERZANDO...!» en Narcís Masó i Valentí.

Llocs de venda de SCHERZANDO...

Girona: Kiosc Marull. = Barcelona: Kiosc enfront al Teatre Liceu. = Madrid: I. Alier, plaça Alfons XII. = I. Alier, Boulevard de Strasburg, «Stadium des Arts»

SECCIÓ LITERARIA

Herminia

OM a la tardor.

El Sol ha perdut aquella fortalesa que escampava arreu ansies de vida i, avergonyit, s'amaga de jorn de les planes entristides.

El bos traïdor de les primeres gelades, fereix de mort a les fulles dels arbres que cauen silencioses.

I la Ciutat mediterrània, la gran urbs se prepara a rebre'ls freds que s'acosten, dient amenaces per a les llars miserioses.

* * *

En un dels vells carrers de la Ciutat dels Comptes hi ha una casa mig runosa; en un dels pisos més alts de l'esmentada casa, una cambra enfosquida. A la cambra fosca s'hi respira angunia i dolor.

Un raig de sol que entra indiscretament per les escletxes d'un finestró desgavellat, il·luminant feblement la trista cambra, permet veure dugues dones; una, jo-

veneta, que tot just comença a viure, altre velleta, que s'acaba de morir.

La dona vella agonitza damunt un llit pobre, molt pobre, endebades la joveneta, ulls plorosos, esguarda fit a fit aquella vida que s'apaga com el raig de sol que indiscretament ha entrat per les escletxes del finestró.

Tot d'una la malalta aixeca fatigosament el cap del empèdrit coixí i agafant tremolosa les mans de la donzella, diu amb força pena: «Herminia, estimada filla meva, jo'm moro..... No, no pretenguis consolar-me; conec que la vida'm fuig..... Soc una llantia que s'apaga... Sols me sab greu morir perquè't deixo sola, soleta, filla del cor, en un món tan perillós..... Mira, sigues sempre com ara..... A despit de tots els inconvenients que surtin en el camí de la vida, no deixis de ser honrada..... La pau del cor i la tranquil·litat de l'ànima, no tornen un cop se perden. La felicitat que té per preu la venda de la consciència es desditxa disfregada..... Ja sé que la teva carrera d'artista... t'envoltarà de perills, per si tensò fe i voluntat podràs vence'ls.....

Si alguna vegada't vegessis feble per a lluitar, recorda't d'aquesta velleta que prompte no't podrà parlar, d'aquesta mare que no podrà vetllar per a tu i pensa que des de l'altre món te maleiria si,.... si embrutessis ton front amb l'estigma de la deshonra.

....Adeu..... filla meva... Fins a l'eternitat, Herminia..... Acosta't, acopla tos llavis a's meus... un bes..... l'ultim bes..... filla del cor.... aixis... té,..... adéu!

¡Mare! ¡mareta meva! responeu-me.... Es vostre filla que us parla... ¡mare, mare! Es morta ¡pobre de mi!.... ¡ja no ting mare!

La pobre joveneta ha caigut aclaparada damunt del còs inanimat de la morta i per llarga estona sols s'ha escoltat un trist sang'ot en la cambra fosca.

El raig de sol s'ha retirat condolit per les esclatxes del finestró.

Herminia, la bella coupletista, s'ha redressat, ha aixugat son plor i ha demanat assistència a les veïnes. Tot seguit ha examinat la situació. Es precis enterrar degudament aquell cos i per a fer-ho's necessiten diners. La llarga malaltia ha acabat amb tot; no queda a casa un cèntim. Herminia reflexiona breument, troba una solució, dubta, i a la fi, seguint els impulsos de sa ferma voluntat, se decideix. I tot preguntant a les veïnes que's quedin a vetllar la morta, ella enfront de l'espill, se pentina, es vesteix, composita son rostre amagant amb cura les tristes senyals que hi havien deixat els plors, dóna un bes a la que fou sa volguda mare, i reprimint la veu del cor, surt lleugera en direcció al Music-hall on te contracta.

Herminia, la «Perla d'Orient», arrenca esclafits d'aplausos. Mai havia estat tant bé. La seva veu es modula tant plena de sentiment, que arriba a lo més endins dels cors.

El Baró de Stein no deixa d'esguardar a l'artista un sol moment. Aquella veu divina l'encisa, aquella figura preciosa l'atràu. I son desig se referma més amb les repetides negatives que ha rebut de la coupletista, amb la persistent resistència que ha trobat al pretendre ser admès en el camaril d'Herminia.

Malgrat el fracàs, prova altra vegada escrivint una tarja a la *Perla d'Orient* preguntant-li permeti, a n'ell i als seus amics, obsequiar-la en son camaril d'artista.

I Herminia, aquella voluntat ferma que mai havia acceptat a ningú en sa cambra d'artista, al llegir la missiva del Baró somriu i accedeix a la seva petició.

Al redós d'una taula on s'hi veuen en dança molts pastells i moltes botelles, parlen-alegremet quatre elegants cavallers i l'hermosa Herminia.

El Baró de Stein que seu vora l'artista, preté rodejar amb sos braços el còs delicadíssim de la donzella i aquesta mig confosa diu al Baró... «no es hora encara».

Endebades conta Herminia una historia trista. Es la d'una nena que ha quedat orfaneta, que necessita viure i no te rès... Ella li ha promés quelcom i voldria complir la promesa, però tampoc té rès...

Els cavallers que esperen de l'artista lo que sols poden esperar unes ànimes vicioses, obrint ses carteres, donen billets i mes bitllets de Banc a Herminia que'ls estotja sota la brusa blava que duu, propet del cor....

A les hores, com si s'hagués entusiasmat, la coupletista comença a beure. Després d'una copa, una altra, i una altra, i entre copa i copa, crits i rialles. Els cavallers desagradablement sorpresos, li pregunten que no begui més, però ella... ella no'n fa cas i segueix bebent... bebent... cridant... i rient....

No poden comprendre aquells cínic l'estat psíquic de la pobre donzella que beu

per a lliurar-se d'ells, monstres que sols troben plaer en les impureses del vici i per a ofegar la pena que ompla'l seu pit al pensar en la mort de sa estimada mare quines darreres paraules recorda.....

I aquells cavallers elegants, a l'escoltar les ordinaries paraules de l'artista, al contemplar aquell cos delicat que's cimbre ja mogut per forta borratxera, senten fastics i s'allunyen despitats per no haver lograt els seus propòsits, endebades Herminia, la *Perla d'Orient*, cau damunt les lloses fredes i impresionada pels vapors del xampany sonmia en coses de color de rosa.....

A l'hora de la posta, al morir el dia, per un dels vells carrers de la gran urb mediterrània passa un enterro. Damunt la caixa senzilla i humil, una corona de flors naturals parla als ulls dels transeunts dient estimació i record. Darrera, ulls plorosos, camina una donzella d'esguard dolç com la mel de romani, de parla melodiosa com música de celistia, de cor tant amorós com el bes que'l Sol dona a la Terra en el més de les flors. I camina pesarosa, amb l'escaient d'una poncella que reb la sageda d'una gebrada traidora i es colltorça i es marceix. I mira esllanguida amb els ulls entelats com la candorosa ovella que ha perdut el goig de viure. I parla amb recança com l'aucell que ha perdut el niu dels seus amors.....

Es Herminia, la bella artista, que mercès a un sacrifici, com es per a ella una borratxera, ha pogut enterrar decorosament a sa mare.

I mentres camina, se llegeix en son esguard tota una historia de pena i s'escolta en son plany tot un poema trist.

* * *

El sol avergonyit d'haver perdut la seva fortalesa, s'amaga de les planes entristides.

Les fulles dels arbres, ferides de mort per les primeres gelades cauen si'encioses.

I la ciutat mediterrània, la gran urb, se prepara a rebre'ls freds que s'acostendient amenaces per a les llars miserioses.
Som a la tardor!

J. GOMIS LL.

Girona, Juny de 1914.

Com a homenatge de SCHERZANDO... al bon amic i poeta mort, publiquem avui aquest sonet que guardavem de temps en la nostra cartera literaria.

El petit llac

Al petit llac, plàcid, blavós,
van adormint-s'hi les clarôs,
clarors de posta porpòrines,
amoratades, diamantines.

El llac petit és bondadós,
jugà amb les fulles de les flôs,
amb les manetes de les nines
i amb les barquetes de joguines.

Plàcidament i dócil regna
com rei infant del petit regne,
regne de prínceps encantats;
i els seus vassalls, arbres i flors,
gràcils i amables servidors
l'omplen de besos perfumats.

† Antoni VIVER, pvre.

Bibliografia

Del nostre estimat amic i col·laborador En Joan Gomis Llambias, professor de l'Escola Normal de Girona, hem rebut un interessant llibret titulat «Luisito» que va guanyar el premi en el ceràmeu celebrat per l'Escola Moderna de Madrid.

Nosaltres, després de llegir el petit llibre, destinat per als nens de les escoles, hem sentit a reviure la gran placidesa dels primers anys i hem sentit també'l nostre esperit influenciat

dolçament per la força que sempre presenten les idees sanes, de treball, d'alegria d'esperit d'honradesa i d'optimisme. Es per això que la obreta de l'amic Gomis té un alt valor educatiu i feta com és, amb un estil fluid i gustós, ve a cumplir una gran missió: la de formar els sentiments dels nostres infants, en un medi d'una espiritualitat ben remarcable i la de preparar-los convenientment, amb objecte d'anar portant la seva ànima tendre al dolç impuls de sentiments i d'ideals d'una gran virtualitat. Després de cloure'l llibre, deixa fins an els grans una forta impressió de simpatia, per ell i per son autor, i vénen ganes de tornar lo a llegir per a fruit de la seva exquisida delicadesa.

Al felicitar al nostre intel·ligent amic pel seu èxit, pensem en la gran virtut de les coses, que encara que siguin petites en espai i en grandària, valen a voltes més que l'esforç que's necessita per a derrotar a un exèrcit.

X.

Llibres catalans

La selecta Biblioteca «Illes d'Or» que compta amb llibres magnífics d'en Mistral i d'en Maragall, serà de bell nou enriquida dintre poc, amb un nou volum d'en Josep Lleóart, retolat «La Merla».

Ho pregonem per a gust dels amics de lo exquisit en la literatura.

Així mateix veiem anunciada en imminent publicació un nou llibre d'en Josep Carner, «La paraula en el vent».

I se'ns afigura un llibre brodat de serene i d'elevació poètica, com ha de correspondre a qui té'l nom gloriós en les nostres lletres de Josep Carner i Puigoriol.

Per a les dues obres guardem un comentari.

Pren relleu i consistència a judicar pels articles que's publiquen en diversos periòdics, l'idea d'en Josep M.ª Lòpez Picó, de publicar en català una «Antologia dels poetes del mar».

Sobre'l precedent, l'amic X. pensa escriure altre dia un madurat article, amb tot l'entusiasme que l'idea se mereix.

Notes i comentaris

Han desfilat pel primer coliseu de la nostra ciutat algunes notables Companyies de declamació.

Hem vist uns *Espectres*, per l'actor Villagómez, bastant deficient; un *Hàmlet*, per en Calvo, quelcom acceptable, un poc extern emperò, i *La dolça Agnès*, representada amb admirable acert i justesa per la Companyia den Pous i Pagès. Aquesta darrera obra del vibrant dramaturg Puig i Ferrer es una de les més belles i fortes produccions del Teatre Català i molt superior a *La Malquerida*, de Benavente, malgrat els provincianíssims elogis de que es objecte el drama benaventà.

I apropòsit de *La Malquerida* ens plau consignar que, a Girona, la representació que acaba de donar-nos la Companyia Fuentes ha sigut acullida amb indiferència pels intel·ligents.

✧ Ha mort a Torroella de Montgrí, després de penosa i lenta malaltia el qui fou nostre ben volgut amic, notable escriptor i capellà modestíssim i bó En mossèn Antoni Viver, rector de Vall-llobrega.

SCHERZANDO... envia el seu més sentit condol a la velleta mare del finat i en especial al seu germà, volgutíssim amic i company nostre mossèn Francisco.

✧ S'ha publicat el nodrid cartell dels Jocs Florals d'Olot, celebradors enguany per les festes de la Mare de Déu del Tura, Patrona de la Capital de la montanya.

S'ofereixen quinze premis, en sa majoria obres d'art den Llimona, en Pasqual, els germans Clarà, en Domenge, en Devesa, en Berga i altres.

El plaç d'admissió dels treballs, fineix el 10 de Agost venider.

Formen el Jurat Calificador: En Joaquim Riera, en Pere Lloses, en Josep M.ª Lòpez-Picó, en Girbal Jaume, mossèn Jaume Barrera, en Ventura Subirás i en Joan M.ª Feixas.

✧ Pe'l juliol de l'any vinent 1915, s'escau el VI Centenari del gran polígraf català-mallorquí

Raimond Llull, i la ciutat de Palma se prepara a commemorar-lo.

El President d'aquella Diputació ha convocat a totes les primeres autoritats i presidents de corporacions per a tractar de dita commemoració. S'exposaren varies idees o projectes; fer una edició popular de les famoses obres d'en Llull; organitzar un Congrés lulià; premiar la millor monografia den Llull: demanar al Rei que vagi a presidir les festes; alçar un monument a la memòria del gran escriptor, etc.

Se nomenà una Comissió formada pe'ls senyor Bisbe, Arcalde, President de la Diputació i Presidents de l'Arqueològica luliana i Foment del Turisme per a dirigir els treballs preliminars de organització.

✱ Ha quedat arreglada en el Museu Episcopal de Vic, la petita secció dedicada a mossèn Cinto. L'entrega que don Pere Teixidor feu del breçol que fou usat en l'infantesa del poeta, anava acompanyada d'un moble-escaparate, fet de faig que contenia aquell breçol. Com tal moble no estava en condicions per anar en una de les sales del Museu, ja que era fet per quedar arreconat a una paret com si fos una calaixera, ha fet que's tingués de modificar, convertint-se'l en una elegant vitrina que en la part inferior té un compartiment que conté el breçol entre cristalls, anant al damunt altre espai acabant en cúpula de vidre, que deixa veure en son interior els objectes que ja hi havia al Museu pertanyents a l'autor de *La Atlántida*. Son aquests varies poesies i cartes autògrafes, borradors d'obres, un aplec de corrandes, una relació folklòrica i l'original del capdal *L'Atlántida*, en sols cinc cants, contenint notes maginals autògrafes den Milà i Fontanals, referents al dia en que el poeta li demanà son parer sobre sa composició poemàtica. Corona l'instal·lació la cinta de les quatre barres que figurà en la corona de llorer que's posà al cap del poeta a Ripoll en una festa que's celebrà quan tot just començava a parlar-se de la restauració del vell cenobi, i uns brots del llorer de Vinyoles que va plantar el Poeta a l'hort rectoral.

Aquesta vitrina verdagueriana fa molt goig, havent quedat col·locada en la sala tercera del Museu, ont hi ha els records den Balmès al peu de l'armari que conté els retats de Sant Miquel dels Sants. Queda davant d'ella el relleu de l'Eusebi Arnau, presentant el retrat de mossèn Cinto, ara posat sobre el fons d'un antic tapiç, reboster del segle XVI, ressaltant sobre i al mitg d'un òvol que forma una gran corona.

La nova vitrina es una demostració més de que

a Vic se l'estima i sempre se l'ha estimat al gran poeta nacional de Catalunya.

✱ Ha sigut nomenada per la superioritat, Directora de la Normal de Mestres d'aquesta ciutat, l'ilustrada senyoreta na Dolors Pastor, que venia ocupant el càrreg de Professora de Lletres a la Normal de Lleida. Nosaltres al felicitar-la per tan honrós nomenament, li desitgem un bon acert en son comès a l'ensemps que per referencies fidedignes, ens consta que tots els seus actes, van inspirats per la més recta justicia i per això solament es mereix tots nostres respectes i simpaties.

Repetim nostra sincera enhorabona.

✱ Hem rebut un número extraordinari del nostre confrare de Palamós «Marinada», fet amb motiu de la festa major de l'hermosa vila ampurdanesa.

Firmen el sumari, mossèn Jaume Collell, en Sancho Marraco, en Frederic Rahola, en Josep Carner, en Martí Roger, en Joan Bta. Camós, en Comas i Xandri, en Barceló i Bou, en Miquel Vingut, en Josep Figa, en Miquel Roger i Crosa i en Carmenol.

Publica ademés un gràfic en color d'una de les cales.

✱ L'Agustí Burgos i Darnés, brillant escriptor i periodista empordanés i amic de les belleses de la seva terra, senyalava dies passats desde les pàgines d'un confrare barceloní, la pobrega ruïnosa en que's troba el vell cenobi de Vilabertrán, demanant amb càlida paraula, l'adjunt a totes les persones de bona voluntat artística, per a tornar al magnífic temple a les seves esplendors antigues.

Nosaltres fem chor amb l'amic Burgos i fem vots alhora per a que la seva magnífica idea pugui traduir-se ben aviat en una realitat.

✱ Pròximament i baix la direcció de Josep Garanger, poeta badaloní, començarà *El Noticiero Universal* la publicació d'una sèrie d'articles de revisió literaria, amb el nom de «Poetes joves de Catalunya».

CORRESPONDENCIA

DE BARCELONA

PALAU DE LA MUSICA CATALANA

El dia 4 del present juliol i davant de distingida concurrencia, va celebrar-se un Concert d'homenatge a Bach, organitzat per l'«Associació de Música de Cambra» de Barcelona.

L'orquestra, que dirigeix en Josep Rabentós, va interpretar un hermós programa tot format per obres del mestre homenatjat.

En la primera part, l'«Ouverture» en do (primera audició) per dos óboes, fagot i orquestra, va agradar moltíssim, i varen distingir-s'hi no-

tablement els solistes Srs. Mur, Giordani i Sarduní.

En la segona part el célebre «Concert Brandenburgues» en sol, per orquestra, va ser el més aplaudit i va posar particularment en relleu les grans qualitats del mestre Rabentós, qui va demostrar una vegada més que si val molt com a violoncelista, és també un conciençios i pulcre director d'orquestra.

La tercera part la formava el «Concert» en do, per tres pianos i orquestra, fent de solistes

molt pulcrament, els Srs. Blay Net, Josep Gilbert i G. García de Lenz. Aquet «Concert» va ser també molt aplaudit.

El Concert d'homenatge a Bach ha consiuit un gran èxit pel mestre Rabentós a qui tothom ha tributat grans elogis.

A. B.

Rebuda aquesta correspondència compaginat ja'l present nombre, no ha pogut anar inclosa en la Secció musical, com li pertocava.

VALLFOGONA

Y LUGARES QUE COMPONÍAN SU ANTIGUA BARONÍA

Por Francisco Monsalvatje Fossas

(Continuación)

NOMENCLATOR

Geográfico-histórico de la Baronía de Vallfogona

Almeda. — Manso en el término de Vallfogona.

Angelats. — Id. Hoy día lo llaman manso Portús. Fué vendido por el Duque de Híjar, en el año 1849, a Buena-ventura Pich.

Arigo. — Antiguo manso en el término de Vallfogona. Se cita ya en el año 904, en la donación hecha por Galino, Wigila y Choniemiros al Monasterio de San Juan de las Abadesas, del que hizo donación la Abadesa de este monasterio, Doña Ranlo, a la iglesia de San Hilario de Vidrá, a 13 de las calendas de Mayo del año 961, fecha de su dedicación.

Artigas. — Manso en Vallfogona. Se cita como a propiedad de la iglesia de Santa María de Ridaura, en el acta de consagración de esta iglesia, del año 858.

Artigas. — Manso en el término de Llayérs.

1036. **Artigas** (in apendici de Lazess). — Donación de los ejecutores testamentarios de Eg, al Monasterio de San Juan de las Abadesas.

943. **Artigas.** (in terminio de Castro Lazesse). — Donación de Trasemiro y Leopardo al Monasterio de San Juan de las Abadesas.

Artigué. — Masía en Vallfogona. Data su erección del año de 1760.

Arts. — Torrente y manso en el término de Vallfogona.

962. **Arte (rigato).** — Se cita en la donación de un alodio por el levita Mirón, que más tardé fué obispo de Gerona y conde de Besalú, al Monasterio de San Juan de las Abadesas.

911. **Arto (rio que nominant).** — Donación de tierras del villare Tolosa, por Clarides al Monasterio de San Juan de las Abadesas.

Monasterio de Santa María de Ridaura

- Arzamala.** — Riachuelo llamado también de Santigosa, por tener su origen cerca del manso de este nombre, el que desagua en la orilla izquierda del Ter, en San Juan de las Abadesas.
900. **Arcamala.** — Linde de tierras concedidas por Guimara al conde Suñer de Barcelona.
913. **Archamala.** — Linde de tierras donadas al Monasterio de San Juan de las Abadesas, por Eldovard y su esposa Margarita.
- Aubrich.** — Mansos en Llayérs y Vallfogona.
- Babí.** — Sierra y collado, a una altura de 925 metros sobre el nivel del mar, en el término de Llayérs, la que separa la cuenca hidrográfica de la *rivera dels Ferrer*, afluente del Ter, de la *rivera de Tavernolas*, tributaria del río Vallfogona.
1025. **Bevini (serra).** — Linde de la parroquia de San Bartolomé de Llayérs, según acta de su consagración.
955. **Bevini (serra)** — Linde de un alodio cedido por la condesa Elo al Monasterio de San Juan de las Abadesas.
- Bach d'Amunt.** — Vecindario en el término municipal de Vallfogona.
- Balbs.** — Manso en Vallfogona.
982. **Balbos (villa).** — Linde del alodio del Monasterio de Ripoll, según el precepto de Lotario, rey de Francia, a su favor.
909. **Balbeses (villa in Vallefecunda).** — Venta hecha por Daniel y su esposa Stragoto a Doña Emmón, abadesa de San Juan de las Abadesas.
- Barretó.** — Manso en el término de Llayers. Hay en el mismo una capilla románica, dedicada a San Jaime.
- Barruga.** — Manso en Vallfogona.
- Barsola.** — Id. id. (Hace referencia a este manso el de *Belsula*, que hemos encontrado noticias del año 1226).
- Batista.** — Masía en Vallfogona.
- Bauma del Texidó.** — Manso en Llayérs.
- Bauma.** — Manso en Vallfogona.
- Baumasa.** — Manso en Llayérs.
- Baumeta.** — Id. id.
- Bejuino.** — Antiguo castillo en el término de Llayérs.
1006. **Bejuino (Kastro).** — Venta hecha por Bernardo, conde de Besalú y su esposa Toda, a Ardremán.
- Bora.** — Manso en Vallfogona.
- Bosqueróns.** — Antigua manso en Vallfogona.
930. **Boscherones (villa).** — Lindes de la villa Fecundella, según la venta de varios alodios situados en la misma, por Fruia a Doña Emmón, abadesa de San Juan de las Abadesas.
913. **Boscharones (villa).** — Donación de Stephano al monasterio de San Juan de Ripoll.
- Buxadé.** — Río, afluente de la izquierda del Vallfogona, que tiene su origen en la Baumeta y desagua en las Corts de Llayérs.
943. **Boxereda (rivo).** — Linde de una pieza de tierra cedida al Monasterio de San Juan de las Abadesas por Trese-miro, situada en Llayérs.
- Bulsura.** — Masía en Vallfogona.
- Burbau.** — Manso en Llayérs.
- Cadavall.** — Masía en Vallfogona.
- Calm.** — Lugar en Llayérs.
1036. **Calm.** — Se cita en la donación de Eg al Monasterio de San Juan de las Abadesas.
1025. **Calmitga.** — Acta de consagración de la iglesia de San Bartolomé de Llayérs por Oliva, obispo de Vich.
1006. **Calmo.** — Linde de un alodio vendido por Bernardo, conde de Besalú, a Adremán.
- Cambrils.** — Monte del que se desprenden varios ramales; el de Milany, que separa hasta el Ter los valles de Vidrá y Besora de los de Vallfogona y Llayérs; el de Coll-decanas, que forma la divisoria del Ter y del Fluviá, y los de Panizars y Puigvasall, que van a finir en el valle de Vallfogona. En el mismo hay edificada una capilla dedicada a Santa Magdalena.
- Camps.** — Manso en Vallfogona.
- Canari.** — Id. id.
- Canet.** — Masía en Vallfogona. Hoy se llama a dicho manso Chixá. Perteuecía a Doña Estefanía de Pinós, señora de Vallfogona.
- Caralt.** — Lugar en Llayérs.
1025. **Cheraltum.** — Posesión de la iglesia de Llayérs, según el acta de su consagración.
1006. **Cheralto (rocha de).** — Linde de un alodio vendido por Bernardo, conde de Besalú.
- Casal del Bach.** — Manso en Llayérs.
- Casa Nova.** — Id. id.
- Casanova del Illa.** — Masía en Vallfogona.
- Casot.** — Id. id.
- Castell Palóm.** — Antiguo castillo, hoy día manso en Llayérs.
1025. **Palumbi (castello).** — Dotación de la iglesia de San Bartolomé de Llayérs.
962. **Palumo (castello).** — Linde del alodio de Foreste, cedido por el levita Mirón al Monasterio de San Juan de las Abadesas.
955. **Palumbí (castello).** — Linde de un alodio en Llayérs, cedido por la condesa Elo al citado Monasterio.
- Cayot.** — Masía en Vallfogona.